

Darbs citā ES valstī (A1 sertifikāts)

Publicēts: 30.10.2020.

Atjaunināts: 24.12.2022.

- [Vispārējā darbinieku nosūtīšanas kārtība un pienākumi A1 sertifikāta saņemšanai](#)
- [Kā darba devējam/darbiniekam saņemt A1 sertifikātu](#)
- [VSAA noteikumi par A1 sertifikāta izsniegšanu](#)
- [Praktisks materiāls par norīkošanu darbā](#)
- [Darba ņēmēju norīkošana darbā](#)

Vadlīnijas par norīkošanu darbā

[Skatīt vairāk](#)

Svarīga informācija par uzņemošo valstu iestādēm un darba nosacījumiem

[Skatīt vairāk](#)

SVARĪGI

Strādājot dažādās ES dalībvalstīs vienlaicīgi, sociālās apdrošināšanas iemaksas ir jāveic tikai vienā valstī. Veicot īslaicīgu darbu dažādās ES valstīs, jānoskaidro, kurā valstī veicamas sociālās apdrošināšanas iemaksas! Ja sociālās apdrošināšanas iemaksas par darbu citā(s) dalībvalstī(s) ir veicamas Latvijā, tad darbiniekam ir jābūt uz rokas VSAA izsniegtam A1 sertifikātam, kas apliecina, ka persona ir pakļauta Latvijas sociālās drošības tiesību aktiem, un par darbu citā(s) dalībvalstī(s) sociālās iemaksas ir veicamas Latvijā.

Kurā valstī Jūs esat sociāli apdrošināts?

Vispārējs nosacījums ir tāds, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic tajā valstī, kurā persona veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā. Tomēr ir paredzēti izņēmumi no šī nosacījuma (piemēram, attiecībā uz darbinieku nosūtīšanu, darba veikšanu vairākās dalībvalstīs, tai skaitā, attiecībā uz dažādu profesiju pārstāvjiem – jūrnikiem, ierēdņiem, lidojuma apkalpē nodarbinātajiem u.c.)

Lai novērstu sociālo drošības shēmu pārklāšanos un sarežģījumus, kas var rasties, reģistrējoties dažādu dalībvalstu sociālās drošības shēmās, personām, kas pārvietojas Eiropas Kopienā, ir jābūt sociāli apdrošinātām vienā dalībvalstī.

Personai, kas ir nodarbināta vai pašnodarbināta uz jūras kuģa, kas peld ar kādas dalībvalsts karogu, ir jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas minētajā dalībvalstī. Ja šāda persona saņem atalgojumu no uzņēmuma, kam juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta ir citā dalībvalstī, sociālās apdrošināšanas iemaksas ir jāveic minētajā valstī, ja persona tajā pastāvīgi dzīvo. Uzņēmumu vai personu, kas maksā šo atalgojumu, uzskata par darba devēju. [Izņēmumi attiecībā uz jūrnikiem, kuri nodarbināti uz Norvēģijas Starptautiskajā reģistrā reģistrētiem kuģiem.](#)

Darbinieka nosūtīšana

Darbinieks, kuru darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja, kurš parasti tur veic savas darbības, uzdevumā, turpmāk var palikt sociāli apdrošināts pirmajā dalībvalstī, ja paredzamais darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un ja minētā persona nav nosūtīta aizstāt citu turp nosūtīto personu (Regulas Nr. 883/2004 12. (1.) pants).

Nosacījumi darbinieku nosūtīšanai uz citu ES dalībvalsti

[Lasīt tālāk >>](#)

Pašnodarbināta personas īslaicīga darbības veikšana citā ES dalībvalstī

Saskaņā ar regulas Nr. 883/2004 12. (2.) pantu pašnodarbinātais, kurš veic darbību Latvijā un dodas veikt līdzīgu darbību citā dalībvalstī, arī turpmāk var palikt sociāli apdrošināts Latvijā, ja darba paredzamais ilgums citā dalībvalstī nepārsniedz 24 mēnešus.

Nosacījumi pašnodarbinātajam, lai piemērotu regulas Nr. 883/2004 12. (2.) pantu:

pašnodarbinātajam parasti jāveic būtiska darbība Latvijā pašnodarbinātā statusā, un pirms došanās veikt darbu uz citu dalībvalsti šādai darbībai ir jābūt veiktai Latvijā vismaz 2 mēnešus;

laikā, kad darbs tiek veikts kādā citā dalībvalstī, pašnodarbinātajam jāturpina pildīt nosacījumus Latvijā, kas tam ļauj turpināt savu darbību pēc atgriešanās (piemēram, biroja vai jebkādas citas profesionālās darbības īstenošanai nepieciešamas infrastruktūras uzturēšana, sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšana, nodokļu samaksa, PVN numura paturēšana, reģistrācija profesionālā apvienībā vai tirdzniecības kamerā u.c.).

 [Administratīvās Komisijas lēmums Nr. A2 par norīkotiem darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām](#)

Darbības veikšana divās vai vairākās ES dalībvalstīs vienlaicīgi vai pārmaiņus

Ja persona strādā vairākās dalībvalstīs, jānosaka dalībvalsts, ar kuru darbinieks ir visciešāk saistīts. Šie nosacījumi paredzēti dažādu profesiju pārstāvjiem, piemēram, aviokompāniju personālam, starptautisko pārvadājumu šoferiem, starptautiskiem kurjeriem, dažādu nozaru ekspertiem un citiem profesionāļiem, tai skaitā skatuves māksliniekiem u.c. Tie attiecas gan uz darbiniekiem, gan pašnodarbinātām personām.

[Lasīt tālāk >>](#)

Eiropas Kopienu līguma aģenti (līguma darbinieki)

Eiropas Kopienu līgumdarbiniekiem ir iespēja izvēlēties pakļautību tās dalībvalsts tiesību aktiem:

kurā tie tiek nodarbināti;

kuri pēdējie uz viņiem attiekušies;

kuras piederīgie (pilsoņi) viņi ir.

[Lasīt tālāk >>](#)

Nepieciešamie dokumenti – A1 sertifikāts

Darba ņēmējam, pašnodarbinātai personai, ierēdnim vai Eiropas Kopienu līgumdarbiniekam, kurš veic darbību ES teritorijā un uz viņu attiecas regulas Nr. 883/2004 12. – 16.panta nosacījumi, ir nepieciešams saņemt A1 sertifikātu. A1 sertifikāts nosaka, ka persona ir reģistrēta kā sociāli apdrošināta persona Latvijā un sociālās apdrošināšanas iemaksas nodarbinātības laikā citā dalībvalstī, ir jāturpina veikt Latvijā. Sertifikāts ir jāuzrāda nodarbinātības valsts kompetentajai institūcijai, ja institūcija to pieprasa.

Lai saņemtu A1 sertifikātu no VSAA

darba devējam darbinieka nosūtīšanas gadījumā ir jāaizpilda [iesniegums](#) ;

pašnodarbinātai personai īslaicīgas darbības veikšanas citā ES valstī vai vairākās ES valstīs gadījumā ir jāaizpilda [iesniegums](#),

darbiniekam vai darba devējam darbības veikšanas vairākās ES valstīs gadījumā ir jāaizpilda [iesniegums](#).

Iesniegumus vēlams iesniegt vismaz 4 nedēļas pirms darbības uzsākšanas citā valstī.

Ja nepieciešams paātrināti saņemt A1 sertifikātu, lūgums to norādīt iesniegumā.

KĀ DARBA DEVĒJAM/DARBINIEKAM SAŅEMT A1 SERTIFIKĀTU, VEICOT DARBU CITĀ/-S VALSTĪ/-S*

IZŠĶIR 2 SITUĀCIJAS

✓ Uzņēmums, kas veic darbību LV, nosūta darbinieku uz noteiktu laiku uz citu valsti. Darbinieks visu nosūtījuma laiku darbu veic citā valstī Latvijas uzņēmuma labā un šajā periodā neveiks darbu LV

✓ Darbiniekam ir viens vai vairāki darba devēji, un darbs tiek veikts vairākās valstīs. Darba specifika paredz, ka darbinieks bieži maina nodarbinātības valstis

Iesniedzamie dokumenti VSAA

1 Iesniegums sociāli apdrošināmās personas statusa saglabāšanai Latvijā, strādājot citā ES valstī pēc nosūtījuma (D11722)

2 Iesniegums sociāli apdrošināmās personas statusa saglabāšanai Latvijā, parasti strādājot divās vai vairākās ES valstīs (D11724)

3 Pakalpojumu un preču realizācijas līgumu kopijas, kas apliecina saimniecisko darbību LV (nav jāsniedz plaši zināmiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kuri gada laikā pieprasa A1 sertifikātu atkārtoti)

- A1 sertifikātus izsniedz VSAA Iemaksu nodaļā, Varakļānu ielā 2, LV-1019, tālrunis konsultācijām: 67355375.
- Iemaksu nodaļa pieņem klientus uz konsultācijām pēc iepriekšēja pieraksta. Pierakstīties var zvanot uz nodaļas konsultāciju tālruni vai rakstot uz e-pastu: iemaksas@vsaa.gov.lv.
- Iesniegumus A1 sertifikātu saņemšanai var iesniegt jebkurā VSAA klientu apkalpošanas nodaļā.

• ES/EEZ DALĪBVALSTĪ VAI ŠVEICĒ

Izņēmumu piemērošana saskaņā ar regulas Nr. 883/2004 16.pantu

Regulas paredz, ka nosūtīšanas periods nedrīkst pārsniegt 24 mēnešus. Taču divu vai vairāku dalībvalstu kompetentās iestādes var vienoties par izņēmumiem no regulas Nr.883/2004 11. līdz 15.panta atsevišķu personu vai personu kategoriju interesēs. Šāda vienošanās nozīmē to, ka personai tiks piemēroti vienas dalībvalsts tiesību akti, lai gan saskaņā ar regulā Nr. 883/2004 paredzētajiem noteikumiem kā kompetentā valsts ir noteikta cita dalībvalsts. Vienošanās pamatā ir jābūt darbinieku interesēm un labumam.

[Lasīt tālāk >>](#)

Administratīvās pārbaudes

ES valsts kompetentās iestādes, tai skaitā VSAA, izvērtē un uzrauga situācijas, uz kurām attiecas Regulas Nr. 883/2004 12.pants, piemēro kritērijus un novērtē, vai:

- darba devējs veic saimniecisko darbību attiecīgajā ES valsts teritorijā;
- starp darba devēju un darbinieku pastāv tieša saikne.

Visa perioda laikā, kurā darbinieks ir norīkots darbā, ir iespējamas ES valstu kompetento iestāžu pārbaudes, lai konstatētu, vai:

- nav beidzies nosūtīšanas periods;
- ir veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;
- ir saglabājusies tiešā saikne starp darba devēju un darbinieku;
- un citas pārbaudes.

Būtiski! Darba devēja pienākumi citā dalībvalstī (ziņu sniegšana attiecīgajām iestādēm par nosūtītajiem darbiniekiem)

Katra dalībvalsts ir noteikusi kārtību, kādā ir paziņojama informācija par nosūtītajiem darbiniekiem. Darba devējiem ir jāvēršās attiecīgo dalībvalstu, uz kuru tiek nosūtīti darbinieki, sakaru un/vai kontrolējošās iestādēs, lai noskaidrotu, kādi noteikumi ir piemērojami darbinieku nosūtīšanas gadījumā.

Piemēram, Vācijā, Austrijā, Somijā informācija par nosūtītajiem darbiniekiem ir jāiesniedz elektroniski, speciālā tiešsaistes režīmā. Neizpildot noteiktās prasības par nosūtīto darbinieku reģistrēšanu/paziņošanu, tiks piemēroti naudas sodi.

Plašāka informācija ir pieejama Valsts darba inspekcijas mājas lapā: <http://www.vdi.gov.lv/lv/darba-tiesiskas-attiecibas/darbinieka-nosutisana/>

- Latvijas pārvadātājiem par nodarbinātajiem transportlīdzekļu vadītājiem, kas veic pasažieru vai kravas autopārvadājumus citās dalībvalstīs (Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomiskās zonas valstīs vai Šveicē), ir jāpieprasa A1 sertifikāts no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA).
- A1 sertifikāts ir jāpieprasa neatkarīgi no tā, kādus pārvadājumus transportlīdzekļa vadītājs veic (divpusējus, starptautiskus vai kabotāžas pārvadājumus uz citām dalībvalstīm).
- Atbilstoši nosacījumiem, lai nodrošinātu tiesisko stabilitāti, A1 sertifikātu starptautisko pārvadājumu nozarē strādājošiem parasti izsniedz uz turpmākajiem 12 mēnešiem (ņemot vērā darba līguma nosacījumus).
- VSAA izsniedz A1 sertifikātu atbilstoši EK Regulas 883/2004 nosacījumiem un tā izsniegšanu un periodu, par kuru tas tiek izsniegts, neietekmē (ES) Direktīvā Nr.2020/1057 noteiktais regulējums par transportlīdzekļa vadītāju norīkošanas deklarācijā norādāmo periodu (kas noteikts līdz 6 mēnešiem).

A1 sertifikāts un transportlīdzekļa vadītāja norīkošanas deklarācija ir divi dažādi dokumenti un tie viens otru neaizvieto.

Faktiski A1 sertifikāts ir jāpieprasa vienmēr, kad darbinieks veic darbu ārpus Latvijas, savukārt deklarācija par norīkošanu darbā ir jāaizpilda portālā <https://www.postingdeclaration.eu> gadījumos, kad uz vadītāju attiecas nosūtīšanas nosacījumi atbilstoši (ES) Direktīvā Nr.2020/1057 noteiktajam (t.i., gadījumos, kad tiek veikti kabotāžas pārvadājumi un starptautiski pārvadājumi: iekraušana/izkraušana nav pārvadātāja reģistrācijas valstī).

 [A1 sertifikāta pieprasīšana starptautisko autopārvadājumu jomas darbinieki](https://www.vsa.gov.lv/lv/darbs-cita-es-valsti-a1-sertifikats)

<https://www.vsa.gov.lv/lv/darbs-cita-es-valsti-a1-sertifikats>